

Araştırma Makalesi– Research Paper

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE ZAMAN YÖNETİMİ BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF NURSING STUDENTS TIME MANAGEMENT SKILLS IN THE COVID-19 PANDEMIC

Gülbin KONAKÇI¹, Ceyda GÜMÜŞ², Umut ÖZDEMİR³

Özet

Çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin Covid-19pandemi döneminde zaman yönetimi becerilerinin incelenmesidir. Tanımlayıcı ve kesitsel türde olan bu çalışma, 317 hemşirelik öğrencisinin katılımıyla Mayıs-Ekim 2021 tarihleri arasında yapıldı. Çalışmada veri toplama aracı olarak “Tanıtıcı Bilgiler Formu” ve “Zaman Yönetimi Envanteri” kullanıldı. Verilerin toplanmasında Google forms survey kullanıldı. Öğrencilerin yaş ortalaması 20,49±1,45’ti. Öğrencilerin 246 (%77,6)’sı kadın, 108 (%34,1)’i ikinci sınıf öğrencisiydi. Öğrencilerin Zaman Yönetimi Envanteri puan ortalamaları 84,68±14,65’ti. Kadın öğrencilerin Zaman Harcaticıları alt boyut puanları erkek öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı yüksekti (t=2,427; p=.016). Zaman Harcaticıları alt boyut puanı en yüksek olan öğrenciler birinci sınıf öğrencileriydi (t=13,87±2,85; p=.002). Kayıtlı olduğu üniversite ile ailesi aynı şehirde olma (t=4,078; p=.000), Covid-19pandemi sürecinde dersler dışında herhangi bir çevrimiçi kurs ya da etkinliğe katılma durumlarına (t=3,430; p=.001) ve pandemi sürecini etkin şekilde geçirdiğini düşünme durumlarına (t=6,327; p=.000) göre Zaman Yönetimi Envanteri puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardı. Çalışma sonucunda hemşirelik öğrencilerinin zaman yönetimi ve zaman planlaması puanları ortalamanın üzerindeydi. Çalışmaya katılan kadın öğrencilerin erkeklere göre ve birinci sınıfların diğerlerine göre daha az zaman harcaticılara izin verdiği görüldü. Meslek hayatında her zaman aktif olması gereken hemşire adaylarının zamanlarını planlamayı ve bunu değişen çevresel koşullarda da sürdürebilmeyi öğrenmesi gerekmektedir. Zaman yönetimi konusunda hemşirelik eğitim müfredatına dersler, aktiviteler eklenebilir. Öğrencilere klinik uygulamalarda kısa süre içinde yapacakları işleri planlaması ve bu planlara uyması konusunda destek verilebilir. Ayrıca klinik alanda çalışan yönetici hemşireler ile öğrenciler bir araya gelerek deneyim paylaşımı yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik öğrencileri; Covid-19 pandemisi; zaman yönetimi

Abstract

The aim of the study is to examine the time management skills of nursing students during the Covid-19pandemic period. This descriptive and cross-sectional study was conducted between May and October 2021 with the participation of 317 nursing students. In the study, "Descriptive Information Form" and "Time Management Inventory" were used as data collection tools. Google forms survey was used to collect the data. The mean age of the students was 20.49±1.45. 246 (77.6%) of the students were women and 108 (34.1%) were second year students. The mean scores of the students on the Time Management Inventory were 84.68±14.65. The Time Wasters sub-dimension scores of female students were statistically significantly higher than male students (t=2,427; p=.016). The students with the highest Time Wasters sub-dimension scores were first-year students (t=13.87±2.85; p=.002). Being in the same city as the university he/she is enrolled in (t=4,078; p<.001), participating in any online course or activity other than classes during the COVID-19pandemic process (t=3,430; p=.001) and effectively There was a statistically significant difference between the scores of the Time Management Inventory according to the states of thinking that they had a bad time (t=6.327; p<.001). As a result of the study, the time management and time planning scores of the nursing students were above the average. It was observed that female students participating in the study allowed less time wasters than males and freshmen compared to others. Nurse candidates, who should always be active in their professional life, need to learn to plan their time and to maintain this in changing environmental conditions. Lessons and activities can be added to the nursing education curriculum on time management. Students can be supported to plan the work they will do in a short time in clinical applications and to comply with these plans. In addition, executive nurses working in the clinical field and students can be come together and share their experiences

Keywords: nursing students; pandemic of Covid-19; management of time

1. GİRİŞ

Covid-19 pandemisinin ortaya çıkmasının ardından yayılmasını azaltmak amacıyla pek çok ülkede eğitim kurumları geçici süre ile kapatılmıştır (Sahu, 2020, ss. e7541; Viner et al., 2020, ss.397–404; Wang et al., 2020,ss.36). Ülkemizde de virüsün yayılımının yavaşlatılması amacıyla üniversitelerde önce eğitim ve öğretime üç hafta ara verilmiş, ardından salgın süresinin belirsizliği nedeniyle ivedi uzaktan eğitim gündeme gelmiştir (Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), 2020) Bu geçiş oldukça hızlı gerçekleştirildiğinden öğrencilerin uzaktan eğitim ve uzaktan eğitimin gereklerine uyum sağlamaları konusunda bir değerlendirme yapılamamıştır (Iyer et al., 2020, ss. 718–722). Yapılan bir araştırmada öğrenciler web tabanlı uzaktan eğitimin sorumluluk duygusunu geliştirmediğini ve web tabanlı eğitimin günlük program yapmaya olanak tanımadığını bildirmiştir (Keskin ve Özer Kaya, 2020, ss.59–67).

Trueman ve Hartley (1996) dahil olmak üzere birçok araştırmacı, başarılı öğrenmede zaman yönetiminin önemli rolünü vurgulamıştır (Trueman ve Hartley, 1996, ss.199–215.). Otokontrol yönünden bakıldığında, öğrencilere çok sayıda öğrenme fırsatı ve öğrenme için artan esneklik ve özerklik sağlayan çevrimiçi öğrenme ortamı, öğrencilerin titiz zaman yönetimi becerilerine sahip olmasını gerektirir (Michinov et al., 2011, ss.243–252; Zhu et al., 2020, ss.2073–2093). Covid- 19 pandemi döneminde uzaktan eğitime devam eden öğrencilerin akademik başarısını etkileyecek önemli unsurlardan biri de zaman yönetimlerini yapabilmeleridir. Üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada zaman yönetimi ve onun boyutları ile akademik başarı arasında ilişki olduğu belirtilmiştir (Demir ve Alpullu, 2018, ss.94–102).

Pandemi dönemi ile eğitim hayatında önemli yere sahip olan çevrim içi eğitimlerin bundan sonraki dönemlerde özellikle üniversite eğitimi içinde vazgeçilmez olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle üniversite öğrencilerinin zaman akademik başarısını arttırmak ve hemşirelik bilgi ve becerilerini iyileştirmeleri için zaman yönetimlerinin nasıl olduğunun belirlenmesi önemlidir.

Tıp fakültesi öğrencileri ile yapılan bir araştırmada ise zaman yönetimini olumsuz etkileyen zaman harcatıcılar ile akademik başarısızlığın göstergelerinden olan yıl kaybı veya staj kaybı arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Başarısız olan öğrencilerin zaman harcatıcılar alt boyut puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür (Yavaş et al., 2012, ss.5–10).

Hemşirelik mesleğinde zaman yönetimi çok önemlidir. Hemşirelerin boşa harcadığı zaman, hastayla geçirilmeyen zamandır. Ayrıca boşa harcanan zaman hastalara verilen bakımın kalitesini olumsuz yönde etkilemekte ve hemşirelerin memnuniyetini azaltmaktadır (Nasri et al., 2013, ss.1–7). Hemşirelerin günlük görevlerinin çoğunu sınırlı bir zamanda yerine getirebilmeleri için, uzun çalışma saatleri nedeniyle daha sıkı ve düzenli çalışmaları gerektiği öne sürülmektedir (Tomey AM., 2008, ss.120). Hemşirelerin zaman yönetimi çoğu zaman

eğitim dönemindeki alışkanlıkları ile benzer devam etmektedir. Bu nedenle hemşirelik öğrencilerinin de zaman yönetimlerinin belirlenmesi önemlidir. Literatürde hemşirelik öğrencilerinin zaman yönetim becerilerini değerlendiren çalışmalar bulunmaktadır ancak pandemi döneminde yapılan çalışmaya ulaşamamıştır. Bu bilgilerden yola çıkılarak bu çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin Covid-19 pandemi döneminde zaman yönetimi becerilerinin incelenmesiydi.

1.1. Araştırma Soruları

1. Hemşirelik öğrencilerinin Covid-19 pandemi döneminde zaman yönetimi becerileri nasıldır?
2. Hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerine göre Covid-19 pandemi döneminde zaman planlamaları nasıldır?
3. Hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerine göre Covid-19 pandemi döneminde zaman tutumları nasıldır?
4. Hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerine göre Covid-19 pandemi döneminde zaman harcatıcıları nasıldır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma tasarımı ve örnekleme

Tanımlayıcı ve kesitsel türde olan bu çalışma 317 hemşirelik öğrencisinin katılımıyla Mayıs-Ekim 2021 tarihleri arasında yapıldı. Çalışmanın evrenini Türkiye’deki tüm hemşirelik öğrencileri oluşturdu. Örneklem için bir yönteme gidilmeyen çalışmada, katılmaya onam veren, Öğrenci Hemşireler Derneği’ne (ÖHDER) üye olan tüm lisans hemşirelik öğrencileri dahil edildi.

2.2. Verilerin Toplama Yöntemi

Bu araştırma Türkiye’deki lisans eğitimi alan hemşirelik öğrencilerine internet aracılığıyla anket şeklinde uygulandı. Veriler, Öğrenci Hemşireler Derneği’ne üye olan ve sosyal medya kullanan gönüllü hemşirelik öğrencilerinden elde edildi.

2.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak “Tanıtıcı Bilgiler Formu” ve “Zaman Yönetimi Envanteri” kullanıldı. Veri toplama formları, bireylere ulaştırılan link üzerinden internet tabanlı olarak toplandı. Verilerin toplanmasında Google forms survey kullanıldı. Bireysel erişim sağlayan ve aynı kişiden birden fazla veri girişini engelleyecek form oluşturuldu. Form online olarak öğrencilere iletildi. Öğrencilere araştırmanın amacı, ölçeklere ilişkin bilgi ve anketi doldurma süresi yazılı olarak açıklandı. Araştırmaya katılmanın gönüllülüğe dayalı olduğu formda belirtildi ve öğrenciler gönüllü katılıyorum sorusuna “evet” cevabını işaretledikten

sonra form işaretlemeye açıldı. Gizliliği sağlamak için elektronik IP adresi kayıtları tamamen devre dışı bırakıldı.

2.3.1.Tanıtıcı Bilgiler Formu: Katılımcıların demografik ve zaman yönetimi ile ilgili tanımlayıcı özelliklerini içeren yedi kapalı uçlu sorudan oluşturuldu. Katılımcıların yaş, cinsiyet, sınıf, kayıtlı olduğu üniversite ile ailesinin aynı şehirde olma durumu, Covid-19 pandemi sürecindeki çevrimiçi eğitimleri ailesinin yanında geçirme, Covid-19 pandemi sürecinde dersler dışında herhangi bir çevrimiçi kurs ya da etkinliğe katılma, pandemi sürecini etkin ve verimli bir şekilde geçirebilme ve pandemi sürecinde bulunduğu yer bilgilerini içeren sorular, araştırmacılar tarafından literatüre dayalı olarak oluşturuldu (Keskin et al., 2020, ss.59–67; Kürtüncü ve Kurt, 2020, ss.66–77).

2.3.2.Zaman Yönetimi Envanteri: Zaman Yönetimi Envanteri, 1991 yılında Britton ve Tesser tarafından geliştirilmiş, Türkçe geçerlik ve güvenilirliği 2002 yılında Alay ve Koçak tarafından yapılmıştır (Alay ve Koçak, 2002, ss.9–13). Üniversite öğrencileri ile yapılan ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0,87 olarak bulunmuştur. Ölçeğin bu çalışmada Cronbach Alpha değerleri 0,863; alt boyutların Cronbach Alpha değerleri ise Zaman Planlaması 0,908; Zaman Tutumları 0,545; Zaman Harcaticıları 0,625'tir.

Yirmi yedi maddeden oluşan ölçek üç alt boyutla incelenmektedir. İlk 16 madde Zaman Planlaması, 17-23. maddeler Zaman Tutumları ve 24-27. maddeler Zaman Harcattırıcıları olarak ayrılmıştır. Likert tipi puanlanan ölçekte her madde 5 puan üzerinden puanlanmaktadır. Ölçekte 16, 18, 22, 23, 24, 25, 26, 27. maddeler ters kodlanmıştır.

Zaman planlaması alt boyutu, uzun süreli ve kısa süreli (bir günlük veya haftalık) planlamaları temsil etmekte olup, bu bölümden alınan puan arttıkça öğrencilerin kendi zamanlarını daha iyi planlayabildikleri belirtilmiştir. Zaman tutumları alt boyutu, kişinin zaman yönetimi ile ilgili neler yaptığına yönelik maddeleri içeren bu bölümden yüksek puan alan öğrencilerin, zamanlarını iyi yönettikleri, her şeyi uzun zaman vadede düşündükleri kabul edilmiştir. Zaman harcaticıları alt boyutu ise, öğrencilerin zamanı olumsuz yönde harcayan etkinliklerle ilgili sorulardan oluşmaktadır. Zaman harcattırıcıların, öğrencileri akademik faaliyetlerinden uzaklaştıran her şeyi içine aldığı ifade edilmiştir. Bu üç bölümden alınan puanların toplamı, zaman yönetimi envanteri sonucunu vermektedir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 135, en düşük puan 27'dir (Alay ve Koçak, 2002, ss.9–13).

2.4.Verilerin İstatiksel Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS istatistik programı kullanılarak (IBM SPSS Statistics v26 2019) değerlendirildi. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için Shapiro-Wilk testi kullanıldı. Tanımlayıcı veriler sayı, yüzde, ortalama olarak verildi. Verilerin analizi t testi ve One Way Anova testi kullanılarak yapıldı.

2.5.Araştırmanın Etik Yönü

Çalışmanın öncesinde Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Covid-19 Bilimsel Araştırma Komisyonu'ndan 2021-03-01T12_14_19 numaralı ve İzmir Demokrasi Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 28/04/2021 tarihli ve 2021/05-11 numaralı yazılı etik kurul izni alındı. Katılımcıların, araştırma konusunda bilgilendirilmeleri ile online anket üzerinden onamları alındı. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler online link karşılıklarına geldiğinde “evet” butonunu tıklayarak çalışmaya katılmayı kabul ettiklerini beyan ettiler. Araştırmanın uygulama izni Öğrenci Hemşireler Derneği'nden 03.03.2021 tarihinde mail ile alınmıştır.

3. BULGULAR

Öğrencilerin yaş ortalaması $20,49 \pm 1,45$ 'ti. Öğrencilerin 246 (%77,6)'sı kadın, 108 (%34,1) ikinci sınıf öğrencisiydi. Öğrencilerin 215 (67,8)'inin ailelerinin yaşadıkları ve okudukları üniversite aynı şehirde değildi. Öğrencilerin 271 (85,5)'i Covid-19 pandemi sürecindeki online eğitimini ailesinin yanında geçirdiğini ancak 235 (74,1)'i bu süreci verimli geçiremediğini belirtti. Öğrencilerin 167 (52,7)'si Covid-19 pandemi sürecinde dersleri dışında herhangi bir online kurs ya da etkinliğe katılmadığını ifade etti. Öğrencilerin 186 (58,7)'si pandemi sürecini il merkezlerinde geçirdiklerini belirtti (Tablo 1).

Öğrencilerin cinsiyete ve sınıfa göre Zaman Planlaması, Zaman Tutumları ve Zaman Yönetimi Envanteri toplam puanları arasında fark yoktu. Kadın öğrencilerin Zaman Harcaticıları alt boyut puanları erkek öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı yüksekti ($t=2,427$; $p=,016$). Zaman Harcaticıları alt boyutunda ise sınıflar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardı. Zaman Harcaticıları alt boyut puanı en yüksek olan öğrenciler birinci sınıf öğrencileriydi ($t=13,87 \pm 2,85$; $p=,002$). Kayıtlı olduğu üniversite ile ailesi aynı şehirde olan öğrencilerin Zaman Harcaticıları alt boyut puanları arasında fark yokken; Zaman Planlaması ($t=3,506$; $p=,001$), Zaman Tutumları ($t=3,199$; $p=,002$) ve toplam Zaman Yönetimi Envanteri puanları ($t=4,078$; $p=,000$) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardı. Kayıtlı olduğu üniversite ile ailesi aynı şehirde olan öğrencilerin puanları diğerlerine göre yüksekti. Covid-19 pandemi sürecindeki çevrimiçi eğitimleri ailesinin yanında ya da ayrı geçiren öğrencilerin Zaman Yönetimi Envanteri toplam puanları ve alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu. Covid-19 pandemi sürecinde dersler dışında herhangi bir çevrimiçi kurs ya da etkinliğe katılma durumlarına göre Zaman Harcaticıları alt boyut puanları arasında fark yokken; Zaman Planlaması ($t=3,264$; $p=,001$), Zaman Tutumları ($t=2,520$; $p=,012$) ve toplam Zaman Yönetimi Envanteri puanları ($t=3,430$; $p=,001$) arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardı. Etkinliklere katılan öğrencilerin puanları diğerlerine göre yüksekti. Pandemi sürecini etkin ve verimli bir şekilde geçirebildiğini düşünen öğrencilerin Zaman Planlaması ($t=5,210$; $p=,000$), Zaman Tutumları ($t=6,321$; $p=,000$) ve toplam Zaman Yönetimi Envanteri puanları ($t=6,327$; $p=,000$) istatistiksel olarak anlamlı diğerlerine göre yüksekti. Öğrencilerin pandemi sürecinde bulunduğu yere (il, ilçe, köy) göre Zaman Yönetimi Envanteri toplam puanları ve alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p>,05$) (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Zaman Yönetimi Envanteri Puan Ortalamasının karşılaştırılması (n=317)

Değişkenler	N (%)	Zaman Planlaması	Zaman Tutumları	Zaman Harcaticıları	Toplam
		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Cinsiyet					
Kadın	246 (77,6)	50,89±11,74	21,25±4,14	13,09±3,29	85,23±14,63
Erkek	71 (22,4)	49,04±13,21	21,75±3,74	12,01±3,29	82,81±14,67
		T=1,135	t=-,913	t=2,427	t=1,2290
		p=,257	p=,362	p=,016*	p=,220
Sınıf					
1.Sınıf	80 (25,2)	51,96±11,42	22,04±4,09	13,87±2,85	87,86±14,13
2.Sınıf	108(34,1)	50,29±13,15	21,38±4,22	12,69±3,29	84,35±15,33
3.Sınıf	67 (21,1)	49,15±12,28	21,04±4,25	12,96±3,62	83,15±15,29
4.Sınıf	62 (19,6)	50,32±10,81	20,79±3,41	11,71±3,23	82,82±13,01
		F=,682	F=1,292	F=5,251	F=1,867
		p=,563	p=,277	p=,002*	p=,135
Kayıtlı olduğu üniversite ile ailenin aynı şehirde olma durumu					
Evet	102(32,2)	53,87±11,36	22,41±4,18	13,17±3,07	89,44±14,29
Hayır	215(67,8)	48,87±12,11	20,87±3,91	12,69±3,42	82,43±14,31
		t=3,506	t=3,199	t=1,178	t=4,078
		p=,001*	p=,002*	p=,240	p<,001*
Covid-19 pandemi sürecindeki çevrimiçi eğitimleri ailenin yanında geçirme					
Evet	271(85,5)	50,95±12,16	21,43±4,24	12,98±3,29	85,36±14,88
Hayır	46 (14,5)	47,69±11,36	20,96±2,71	12,07±3,34	80,72±12,65
		t=1,692	t=,729	t=1,739	t=1,995
		p=,092	p=,467	p=,083	p=,047
Covid-19 pandemi sürecinde dersler dışında herhangi bir çevrimiçi kurs ya da etkinliğe katılma					
Evet	150(47,3)	52,78±11,88	21,96±4,34	12,87±3,36	87,61±14,76
Hayır	167(52,7)	48,41±11,94	20,82±3,71	12,83±3,28	82,05±14,09
		t=3,264	t=2,520	t=,126	t=3,430
		p=,001*	p=,012*	p=,900	p=,001*
Pandemi sürecini etkin ve verimli bir şekilde geçirebilme					
Evet	82 (25,9)	56,23±10,68	23,66±3,99	13,11±3,38	93,00±13,64
Hayır	235(74,1)	48,47±11,93	20,56±3,77	12,76±3,29	81,78±13,89
		t=5,210	t=6,321	t=,828	t=6,327
		p<,001*	p<,001*	p=,408	p<,001*
Pandemi sürecinde bulunduğu yer					
İl	186(58,7)	12,22±,89	3,74±,27	3,37±,25	14,49±1,06
İlçe	105(33,1)	11,31±1,10	4,27±,42	3,28±,32	14,01±1,36
Köy	26 (8,2)	13,91±2,73	5,31±1,04	2,77±,54	18,32±3,59
		F=1,464	F=,218	F=2,905	F=,549
		p=,233	p=,805	p=,056	p=,578

Ort=Ortalama, SS= Standart Sapma, * p<.05

Öğrencilerin Zaman Yönetimi Envanteri puan ortalamaları $84,68 \pm 14,65$ 'ti. Zaman Yönetimi Envanteri alt boyutları puan ortalamaları ise sırasıyla; Zaman Planlaması $50,48 \pm 12,09$; Zaman Tutumları $21,36 \pm 4,053$; Zaman Harcaticıları $12,85 \pm 3,31$ 'ti (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların Zaman Yönetimi Envanteri ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Dağılımı (n=317)

Zaman Yönetimi Envanteri	Min (min*)	Max (max**)	Ort±SS
Zaman Planlaması	20 (16)	78 (80)	$50,48 \pm 12,09$
Zaman Tutumları	10 (7)	35 (50)	$21,36 \pm 4,053$
Zaman Harcaticıları	4 (4)	20 (20)	$12,85 \pm 3,31$
Toplam	51 (27)	123 (135)	$84,68 \pm 14,65$

Min*: ölçekten alınabilecek minimum puan, max**: ölçekten alınabilecek maksimum puan

4. TARTIŞMA

Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin Covid-19 pandemi döneminde zaman yönetimi becerilerinin incelenmesi amacıyla kesitsel ve tanımlayıcı türde yapıldı.

Öğrencilik döneminde zamanı iyi yönetmek; kariyer planlama ve kendine bir gelecek hazırlama, okuyarak akademik başarısını geliştirme, teknolojiyi takip etme, sosyal hayatı planlama, yeni fikirler üretme ve projelere katılma gibi fırsatlar sağlamaktadır (Başak et al., 2008, ss.429–434; Çağlıyan ve Göral, 2009, ss.174–189). Öğrencilerin zaman yönetimi puan ortalamaları $84,68 \pm 14,65$ 'ti. Zaman Yönetimi Envanteri'nden alınabilecek en düşük puan 27, en yüksek puan 135 olduğu göz önüne alınırsa hemşirelik öğrencilerinin zaman yönetimi puanları ortalamanın üzerindedir (Alay ve Koçak, 2002, ss.9–13). Ayrıca öğrencilerin zaman planlaması puanları da ortalamanın üzerindedir. Daha önce hemşirelerle yapılan başka bir çalışmada hemşirelerin de zaman yönetimi puanlarının ortalamanın üzerinde olduğu belirlenmiştir (Eroğlu ve Koca Kutlu, 2020, ss.110–116). Literatürde yapılan farklı çalışmalarda hemşirelik öğrencilerinin zaman yönetimi puanları ortalamanın üzerinde çıkmıştır (Başalan İz ve Özen, 2010, ss.123–135; Köse et al., 2012, ss. 227–233; Uysal et al., 2017, ss.30–36). Öğrencilerin derslerini takip etmeleri, sistemli olarak sınavlara hazırlanmaları, ders dışı etkinliklere katılmaları ve kalan etkinlikleri için zamanı iyi değerlendirmeleri gerekmektedir (Erdem ve diğerleri, 2005, ss.67-177). Pandemi öncesi dönemde diğer çalışmalarda görüldüğü gibi pandemi sürecinde de hemşirelik bölümü öğrencilerinin zaman yönetimi puanlarının yüksek olmasının sebepleri arasında eğitim müfredatlarında zaman yönetimine ilişkin dersler almış olmaları olabilir. Ayrıca teknolojinin kucağına doğan bireyler olarak adlandırılan Z Kuşağı olan günümüz öğrencileri kuşağının özelliği olarak daha küçük ailelerde daha az kardeş sayısına sahip bireylerdir. Bu nedenle sosyal medya ve internet kullanımında daha aktiftirler

Hemşirelik öğrencilerinin COVID-19 pandemi döneminde zaman yönetimi becerilerinin

incelenmesi

Konakçı ve ark.

(Tektaş et al., 2020, ss.5526–5536). Bu durum da uzaktan eğitimin öğrencilerin zaman planlamasını olumsuz etkilememesi üzerinde etkili olabilir.

Kadın öğrencilerin zaman harcatıcıları puanları erkek öğrencilere göre yüksekti. Bu alt boyuttaki sorular ters çevrildiği için daha yüksek puanı olan kadın öğrencilerin erkeklere göre daha az zaman harcatıcılara izin verdiği şeklinde yorumlanabilir. Hemşirelik öğrencileri ile yapılan farklı bir çalışmada ise erkek öğrencilerin zaman harcatıcı puan ortalamalarının kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır (Uysal et al., 2017, ss.30–36). Farklı bölümlerden üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada da erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre zaman harcatıcıları boyutu puanları daha düşüktür (Ökdem, 2019, ss.79–94). Çalışma sonucumuzun farklı çıkmasının sebebi pandemi süreci ile ilişkili olabilir. Çalışmaya katılan öğrencilerin çoğu pandemi sürecini ailesinin yanında geçirdiğini ifade etmiştir. Bu durum toplumumuzda kadınlardan evde beklenen sorumlulukların erkeklere göre daha fazla olması nedeniyle özellikle pandemi dönemini evinde geçiren kadın öğrencilerin boş zamanlarının daha sınırlı olması nedeniyle zaman harcatıcılara vakit ayırmaması olarak açıklayabiliriz.

Öğrencilerin sınıflara göre zaman harcatıcıları puanları arasında fark vardı. Zaman harcatıcılarını en sık yapan grubun dördüncü sınıf, en nadir yapan grubun ise birinci sınıf olduğu tespit edildi. Üniversite öğrencileri ile yapılan farklı bir çalışmada da Benzer şekilde Zaman harcatıcılarını dördüncü sınıf öğrencilerinin ikinci sınıf öğrencilerine göre daha sık kullandıkları görülmüştür (Ökdem, 2019, ss.79–94). Üniversiteye yeni başlayan birinci sınıf öğrencilerinin ilk dönemlerinin hemen ardından uzaktan eğitime geçmeleri, henüz uyum sağlama aşamasında olan öğrenciler için oldukça zor bir dönem yaşanmasına neden olmuştur. Özellikle müfredatı yoğun bir program olan hemşirelik öğrencilerinin üniversite ilk yılında başarılı olabilmeleri için daha fazla çalışmak zorunda kalması nedeniyle zaman harcatıcıları daha nadir yaptıkları söylenebilir.

Kayıtlı olduğu üniversite ile ailesi aynı şehirde olan öğrencilerin zaman yönetme becerileri daha iyiysen, pandemi sürecindeki çevrimiçi eğitimleri ailesinin yanında ya da ayrı geçiren öğrenciler arasında fark yoktu. Bu farklılığın pandeminin erken dönemlerinde pandemi sürecindeki belirsizlik nedeniyle ailesinden farklı şehirlerde okuyan öğrencilerin ailelerin yanına hemen dönmeyip, üç haftalık açıklamanın yapılmasını ve tamamen uzaktan eğitime geçilmesi konusunun beklenmesi olabilir. Bu süreçte ailesinden uzakta kalan öğrencileri etkileyen sosyal ve çevresel etkenler nedeniyle zaman planlama konusunda sıkıntı yaşamış olabilirler.

Covid-19 pandemi sürecinde dersler dışında herhangi bir çevrimiçi kurs ya da etkinliğe katılma durumlarına göre Zaman Harcatıcıları alt boyut puanları arasında fark yokken; etkinliklere katılan öğrencilerin Zaman Planlaması, Zaman Tutumları ve toplam Zaman Yönetimi Envanteri puanları diğerlerine göre yüksekti.

Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Yönetiminin değerlendirilmesi amacıyla yapılan bir çalışmada ders saatleri dışında kalan zamanlarını aktif olarak değerlendirebilen öğrencilerin kendileri için daha düzenli plan yapabildikleri, verimli yapacaklar listesi oluşturabildikleri ve aktivitelerini daha düzenli yaptıkları belirlenmiştir (Demir ve Alpulu, 2018, ss.94–102). Bu durum öğrencilerin zamanlarını daha iyi yönetebildiklerini ve motivasyonlarını yükseltebildiklerini göstermektedir. Bu bulguları destekleyen bir diğer bulgu da pandemi sürecini etkin ve verimli bir şekilde geçirebildiğini düşünen öğrencilerin zaman yönetimi puanlarının diğerlerine göre yüksek çıkmasıydı. Bu veri kendi zaman planlarını yapan, boş zamanlarını etkili şekilde düzenleyebilen öğrencilerin bunun farkında olduğunu göstermektedir.

5. SONUÇ

Çalışma sonucunda hemşirelik öğrencilerinin zaman yönetimi ve zaman planlaması puanları ortalamanın üzerindeydi. Çalışmaya katılan kadın öğrencilerin erkeklere göre daha az zaman harcaticılara izin verdiği görüldü. Ayrıca zaman harcaticılarını en sık yapan grubun dördüncü sınıf, en nadir yapan grubun ise birinci sınıf olduğu tespit edildi. Kayıtlı olduğu üniversite ile ailesi aynı şehirde olan öğrencilerin zaman yönetme becerileri daha iyiydi. Bu süreçte çevrimiçi kurs ya da etkinliğe katılan öğrencilerin zaman yönetim becerileri daha yüksekti. Meslek hayatında her zaman aktif olması gereken hemşire adaylarının zamanlarını planlamayı ve bunu değişen çevresel koşullarda da sürdürebilmeyi öğrenmesi gerekmektedir. Bu çalışmadan yola çıkarak zaman yönetimini geliştirmek için öğrencilerin eğitim müfredatına dersler, aktiviteler eklenebilir. Öğrencilere klinik uygulamalarda kısa süre içinde yapacakları işleri planlaması ve bu planlara uyması konusunda destek verilebilir. Ayrıca klinik alanda çalışan yönetici hemşireler ile öğrenciler bir araya gelerek deneyim paylaşımı yapılabilir.

6. KAYNAKLAR

Alay, S., ve Koçak, S. (2002). Validity and Reliability of Time Management Questionnaire. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22, ss.9–13.

Başak, T., Uzun, Ş., ve Arslan, F. (2008). Hemşirelik Yüksek Okulu Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri. TAF Preventive Medicine Bulletin, 7(5), ss.429–434. www.korhek.org

Başalan İz, F., ve Özen, T. A. (2010). İntörn Olmaya Aday Hemşirelik Öğrencilerinde Zaman Yönetimi ve Akademik Başarı İlişkisinin İncelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(11), ss.123–135.

Çağlıyan, V., ve Göral, R. (2009). Zaman Yönetimi Becerileri: Meslek Yüksek Okulu Öğrencileri Üzerine Bir Değerlendirme. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(17), ss.174–189.

Hemşirelik öğrencilerinin COVID-19 pandemi döneminde zaman yönetimi becerilerinin

incelenmesi

Konakçı ve ark.

Demir, G., ve Alpullu, A. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Yönetiminin Değerlendirilmesi. *Avrasya Spor Bilimleri Araştırmaları*, 4(1), ss.94–102.

Erdem, R., Pirinçci, E., ve Dikmetaş, E. (2005). Üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi davranışları ve bu davranışların akademik başarı ile ilişkisi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(7), ss.67-177

Eroğlu, Ç., ve Koca Kutlu, A. (2020). Hemşirelerde İnternet Bağımlılığı ve Zaman Yönetimi İlişkisinin Belirlenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(2), ss.110–116. <https://doi.org/10.34087/cbusbed.589336>

Iyer, P., Aziz, K., ve Ojcius, D. M. (2020). Impact of COVID-19 on dental education in the United States. *Journal of Dental Education*, 84(6), ss. 718–722. <https://doi.org/10.1002/JDD.12163>

Keskin, M., ve Özer Kaya, D. (2020). COVID-19 Sürecinde Öğrencilerin Web Tabanlı Uzaktan Eğitime Yönelik Geri Bildirimlerinin Değerlendirilmesi. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(2), ss.59–67.

Köse, D., Çınar, N., ve Akduran, F. (2012). Hemşirelik Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının Kişilik Özellikleri ve Zaman Yönetimi ile İlişkisi. *Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 16(3), ss. 227–233. <https://doi.org/10.16984/SAUFBED.16397>

Kürtüncü, M., ve Kurt, A. (2020). COVID-19 Pandemisi Döneminde Hemşirelik Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Konusunda Yaşadıkları Sorunlar. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), ss.66–77.

Michinov, N., Brunot, S., le Bohec, O., Juhel, J., ve Delaval, M. (2011). Procrastination, participation, and performance in online learning environments. *Computers and Education*, 56(1), ss.243–252. <https://doi.org/10.1016/J.COMPEDU.2010.07.025>

Nasri, S., Pazargadi, M., Tafreshi, M. Z., ve Nassiri, N. (2013). The Correlation of Head Nurses' Time Management with Nurses' Job Satisfaction in Medical ve Surgical Wards of Hospitals in Arak Medical Sciences University. *Advances in Nursing ve Midwifery*, 22(79), ss.1–7. <https://journals.sbmu.ac.ir/en-jnm/article/view/5346>

Ökdem, M. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetiminde Düşükleri Zaman Tuzakları ve Bunlarla Başetme Yolları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 23(1), ss.79–94.

Sahu, P. (2020). Closure of Universities Due to Coronavirus Disease 2019 (COVID-19): Impact on Education and Mental Health of Students and Academic Staff. *Cureus*, 12(4), e7541 <https://doi.org/10.7759/CUREUS.7541>

Hemşirelik öğrencilerinin COVID-19 pandemi döneminde zaman yönetimi becerilerinin

incelenmesi

Konakçı ve ark.

Tektaş, N., Öz Ceviz, N., Basmacı, G., ve Tektaş, M. (2020). Z-Kuşağı Üniversite Öğrencilerinin Covid-19Pandemi Sürecinde Zaman Yönetimi Becerileri. *International Social Sciences Studies Journal*, 6(75), ss.5526–5536. <https://doi.org/10.26449/sssjs.2909>

Tomey AM. (2008). *Guide to Nursing Management and Leadership*. In Mosby (6th ed., p. 120).

Trueman, M., ve Hartley, J. (1996). A comparison between the time-management skills and academic performance of mature and traditional-entry university students. *Higher Education*, 32(2), ss.199–215. <https://doi.org/10.1007/BF00138396>

Uysal, N., Sözeri, E., Selen, F., ve Bostanoğlu, H. (2017). Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri ve Yaşam Doyumlarının Belirlenmesi. *G.O.P Taksim Eğitim Arştırma Hastanesi Jaren*, 3(1), ss.30–36. <https://doi.org/10.5222/jaren.2017.030>

Viner, R. M., Russell, S. J., Croker, H., Packer, J., Ward, J., Stansfield, C., Mytton, O., Bonell, C., ve Booy, R. (2020). School closure and management practices during coronavirus outbreaks including COVID-19: a rapid systematic review. *The Lancet. Child ve Adolescent Health*, 4(5), ss.397–404. [https://doi.org/10.1016/S2352-4642\(20\)30095-X](https://doi.org/10.1016/S2352-4642(20)30095-X)

Wang, C., Cheng, Z., Yue, X.-G., ve McAleer, M. (2020). Risk Management of COVID-19by Universities in China. *Journal of Risk and Financial Management*, 13(2),ss. 36. <https://doi.org/10.3390/JRFM13020036>

Yavaş, Ü., Öztürk, G., Açıkkel, C. H., ve Özer, M. (2012). Tıp fakültesi öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 11(1), ss.5–10.

Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK). (2020). Basın Açıklaması. <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/YKS%20Ertelenmesi%20Bas%C4%B1n%20A%C3%A7%C4%B1klamas%C4%B1.aspx>

Zhu, M., Bonk, C. J., ve Doo, M. Y. (2020). Self-directed learning in MOOCs: exploring the relationships among motivation, self-monitoring, and self-management. *Educational Technology Research and Development*, 68(5), ss.2073–2093. <https://doi.org/10.1007/S11423-020-09747-8>